ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ -
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
—БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 145. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 13-го СЕРПНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, AUGUST 13, 1976 No. 145. VOL. LXXXIII

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ АЛЬБЕРТИ СТВОРЕНО ПОСТІЙНИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ З НАЙШИРШОЮ ЇХ ПРОГРАМОЮ. ПРОФ. Л. ЛУПУЛ ОЧОЛИВ НОВОСТВОРЕНИЙ ІНСТИТУТ, НА ПРАЦЮ ЯКОГО УРЯД АЛЬБЕРТИ ПРИЗНАЧИВ ВЕЛИКІ ЩОРІЧНІ ДОТАЦІЇ З ПУБЛІЧНИХ ФОНДІВ.

Едмонтон, Альберта, Канада. 18 червня 1976 р. Рада Губернерів Університету Альберти затвердила створення при цьому ж університеті Канадського Інституту Українських Студій. Його завдання — служити науковим потребам українців усієї Канади. Бюджет Інституту в сумі щонайменше 350 000 дол. річно походитиме з публічних фондів. Ця подія знаменна з двох причин: по-перше, велике зобов'язання уряду дає Інститутові „офіційний" статус, якого не мала досі ніяка установа, що займається виключно науковим вивченням українських проблем. Таким чином Інститут — це публічна, а не приватна, перша того типу установа поза межами СССР. По-друге, дотація уряду Інститутові є найбільшою грошовою сумою, що колинебудь була призначена з публічних джерел на українську установу в усьому вільному світі. Дотація є безреченцева, тобто не обмежена якимись означеними реченцями, наприклад трьома, п'ятьма чи десятьма роками. Фонди є постійними, і гроші, не видані протягом одного академічного року, залишаються на рахунку Інституту. Крім цього, уряд зобов'язався збільшувати дотацію Інститутові щорічно в тій самій пропорції, в якій зростатиме бюджет Університету Альберти. Ця угода може розладнатися тільки тоді, коли Інститут у своїй діяльності не дотримувався б умов, що були поставлені Комітетом для Академічного Розвитку, або відхилився б від своїх цілей, що були затвердженими вищезгаданим комітетом (29 квітня), Загальною Радою Факультетів (31 травня) та Радою Губернерів.

Умови

Умов є п'ять:

1. У своїй праці Інститут мусить строго придержуватися напрямних і процедури Університету щодо назначування персоналу, приміщення, встановлювання нових курсів, а також інших стосованих правил.

(Це самозрозуміла умова).

2. Рада Міністрів діє в ясному розумінні, що Університет, приймаючи Інститут, ані прямо ані посередньо не зобов'язується перебрати будь-яку частину бюджету Інституту, якщо б Рада Міністрів колись постановила обмежити або припинити спеціяльне фінансування Інституту.

(Це побажана умова, бо вона може тільки скріпити становище Інституту, коли йдеться про його постійне фінансування урядом.).

3. Університет не має обов'язку творити нових посад в Інституті, якщо це вимагало б, щоб дані особи мали спільне назначення в інших академічних клітинах Університету, хібащо ці клітини одержать додаткові фонди, які забезпечували б участь у таких спільних назначеннях.

(Це також побажана умова, бо вона скріплює зобов'язання уряду щодо фінансування українських студій.)

4. Уряд повинен узяти під додатковий розгляд ту частину проєкту, що торкається діяльности Інституту поза Університетом Альберти чи провінцією Альбертою.

(Це застереження вузькомісцевого характеру не відграватиме більшої ролі, бо Інститут з самого початку був задуманий як всеканадська установа й такою залишиться.).

5. Директор і Дорадча Рада Інституту звітуватимуть при кінці першого і другого років про розвиток Інституту, а при кінці третього року більш детальний звіт буде пред'явлений Комітетові для Академічного Розвитку. Подробиці оцінки будуть устійнені директором Інституту та віцепрезидентом Університету для академічних справ.

(Ця умова виявляє бажання Університету піти назустріч амбітним плянам Інституту. Якщо канадські вчені-українознавці поставлять якість на першому місці в своїм відношенні до Інституту, то такі оцінки не представлятимуть жадних труднощів.).

Цілі або завдання

Інститут має шість цілей або завдань:

1. Сприяти розвиткові студійних програм та аспірантури в ділянках українсько-канадських та українських студій.

2. Служити допоміжним осередком для англо-українського двомовного навчання, удосконалюючи такі проєкти, як в Едмонті, включно з підготовою вчителів, та спонукаючи їхній розвиток в інших осередках;

3. Заохочувати наукові досліди над українсько-канадськими й українськими темами. До цієї праці будуть притягнені аспіранти, університетські професори, інші науковці, що можуть довести свої кваліфікації поважними публікованими працями, а також наукові співробітники Інституту за контрактом.

4. Заохочувати видання трьох типів праць:

а. дослідів над українсько-канадськими та українськими проблемами,

б. передруків в м'якій оправі вичерпаних та інших книжок,

в. видань у м'якій оправі кращих магістерських тез та докторських дисертацій.

5. Служити всеканадським міжуніверситетським координаційним центром для українських студій, щоб узгіднювати розвиток навчальних програм, зокрема на аспірантурі, та обминути дуплікацію в дослідах і виданнях;

6. Підтримувати творчі контакти між професорами, вченими, письменниками, дослідниками та бібліотекарями шляхом зустрічів, семінарів, лекцій, конференцій, подорожей та даванням допомоги в їх переведенні.

Розвиток програми

Інститут не вестиме курсів та не надаватиме дипломів. Головним завданням Інституту буде розвиток та скріплення українських студійних програм в усіх канадських університетах, зокрема на студійному поземі, та обминання марнотратної дуплікації праці на аспірантурі, особливо коли йде мова про досліди та видавання праць. Тому Інститут старатиметься:

1. Збільшити вписи на існуючі українські курси у відділах слов'янських мов, зокрема на старших студійних та аспірантських поземах;

2. Сприяти розвиткові курсів української мови, літератури, історії, совєтознавства (пореволюційні зміни політики та ідеології в Україні) та історії українців у Канаді на факультетах гуманістичних наук, а на педагогічних факультетах курсів про програму й методику навчання українознавчих предметів, де для цього є демографічна підстава або ініціятива з боку місцевого населення;

3. Прийняти на працю в педагогічному відділі Університету Альберти спеціяліста, що добре володіє українською мовою, для підготови майбутніх учителів середніх та початкових шкіл; подбати, щоб посібники, приготовані для навчання української мови, відповідали наймодернішим вимогам і методам навчання чужих мов; наглядати учителів-практикантів, влаштовувати практичні лекції і взагалі давати потрібне керівництво англо-українському двомовному навчанню в Альберті й поза нею;

4. Запросити до Університету Альберти шляхом гостинних професур (принаймі на початку) спеціялістів для таких дисциплін: соціологічні процеси серед українців у Канаді (Відділ соціології), історія української церкви, обряд, традиції (Відділ релігійних студій), українська етнографія, мистецтво, звичаї (Відділ антропології та мистецтвознавства), господарство Совєтської України (Відділ економіки).

(Закінчення на ст. 3-ій)

ЦеСУС І СВІТОВИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ ВІДБУВАЮТЬ СВОЇ НАРАДИ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Андрій Чорнодольський
президент ЦеСУС

Українські студенти з багатьох країн вільного світу почали збиратись уже в четвер, 12-го серпня, в Пенсильванійському університеті на 25-ту Конференцію Центрального Союзу Українського Студентства (ЦеСУС) та 4-ий Світовий Конґрес Українських Студентів.

Коло 100 делеґатів та стільки ж гостей братимуть участь в чотириденному Конґресі. Учасники Конґресу репрезентуватимуть: Союз Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА), Союз Українських Студентів Канади (СУСК), Союз Українських Студентських Товариств Европи (СУСТЕ), Світову Президію Товариства Української Молоді ім. Міхновського (ТУСМ)) та студентські громади з Англії, Німеччини, Австралії і Арґентини.

Перша пленарна сесія включатиме вибір Президії та конґресових комісій. Звіти уступаючої Управи, на чолі з президентом ЦеСУС Андрієм Чорнодольським та звіти представників союзів — членів ЦеСУС-у і дебати над ними виповнять перші три дні нарад.

Під час Конґресу будуть виголошені доповіді на актуальні українські студентські та громадські теми. Доповідачами будуть: д-р Зенон Когут, д-р Олександер Лужницький і д-р Дмитро Штогрин та Ігор Мірчук, Микола Мороз, Андрій Фединський і представник Філядельфійського Комітету Оборони В. Мороза.

В спеціяльному панелі на тему вільного українського студентства братимуть участь А. Чорнодольський, Юрій Веретельник, Зиновій Зварич та Андрій Бандера.

Вибір нової Управи та звіти конґресових комісій передбачені на неділю, 15 серпня.

Окрім офіційної і ділової частин Конґресу, заплановано також товариські та культурні і розвагові вечірки. Конґресовий бенкет та баль відбудуться в суботу, 14-го серпня, у вечірніх годинах в залі св. Иосафата. До танців пригриватиме оркестра „Нова".

В п'ятницю 13-го серпня увечорі, учасники Конґресу візьмуть участь в українському фестивалі „Гомін України" в Робін Гуд Делл з нагоди 200-річчя ЗСА.

Господарем нарад буде місцева Студентська Громада.

Справам Конференції ЦеСУС та Світового Конґресу Українських Студентів, ключно з поданням пропонованої їх програми та тем передбачених доповідей, віддано багато місця і окрему увагу в англомовному „Українському Тижневику", надрукованому з датою неділі, 15-го серпня 1976 р.

Конференція СУСТА відбудеться на Союзівці 20 і 21 листопада

Ню Йорк. — Союз Українських Студентських Товариств Америки повідомляє, що його Конференція, яка звичайно відбувається що 2 роки, відбудеться цього року на Союзівці в днях 20 і 21 листопада.

Ця Конференція українських студентів та представників Студентських Громад при різних університетських осередках Америки дасть їм змогу разом зустрінутися, взаємно пізнатися, передискутувати всякі проблеми, обговорити теперішні діяння та перевірити будучі задуми української молоді при їхніх школах та в громадах їхнього перебування. Дальшою темою Конференції буде „Емський Указ" та його сьогочасні форми в Україні. Рівнож вклад українців у загальний розвій американської спільноти буде у програмі з'їзду.

На Союзівці почались 23-ті з черги курси українознавства

Союзівка. — Минулого понеділка, 9-го серпня, на цій оселі УНСоюзу почались 23-ті з черги річні Курси Українознавства з участю 34-ох хлопців і дівчат у віці від 15-ти років і вище. Курси, програма яких включає лекції української мови, історії, літератури і культури, триватимуть до суботи, 29-го серпня, і закінчаться роздачею дипломів. Крім викладів в українознавчих предметах, учасники курсів мають змогу навчитися українських народних пісень, танків і гри на бандурі.

Цього літа учительський склад знову очолив проф. д-р Волод. Бакум, а йому до помагають інструктори: мґр Оксана Бакун, мґр Христина Демиденко, мґр Михайло Бурик, мґр Маруся Штинь, Слава Ґеруляк, Володимир Бакад і Марко Бандера. Опікуном хлопців є Богдан Мілян.

Під час ранніх церемоній відкриття, учасників привітали головний предсідник УНСоюзу Иосип Лисогір, управитель Союзівки Володимир Квас і проф. д-р В. Бакум. Після Богослужень в каплиці, що їх відправив о. Лукашевич, учасники перейшли короткі вступні іспити, на підставі яких їх розділено на групи початківців та більш і менш заавансованих.

Пані Квітка Стецюк, дружина бл. п. проф. д-ра Василя Стецюка, основника і довголітнього директора курсів, подала до відома. що повну стипендію в пам'ять її мужа одержить студентка Богданна Принада.

ФЕДЕРАЦІЯ СПАДЩИННИХ ГРУП НЮ ДЖЕРЗІ ЗАПРОПОНУЄ РЕСПУБЛІКАНСЬКІЙ КОНВЕНЦІЇ РЕЗОЛЮЦІЇ В СПРАВІ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В СССР

Нюарк, Н. Дж. — У спеціяльному пресовому повідомленні, датованому 9-го серпня, Федерація Республіканських Спадщинних Груп Ню Джерзі інформує, що представники цієї Федерації пляную ть цього тижня передати Програмовій Комісії Республіканської партії, яка, як відомо, в понеділок, 16 серпня, розпочинає в Канзас Ситі, Міссурі, свою Крайову конвенцію, ряд резолюцій в справі людських прав в Совєтському Союзі.

Мирон Леськів, екзекутивний директор кампанії цієї Федерації, інформує, що Федерація одержала запрошення від голови Програмової комісії прибути до Канзас Ситі й передати резолюції в справі питання людських прав у Совєтському Союзі. Він заявив, що виборці різних етнічних груп мають спеціяльні зацікавлення, на які Республіканська партія мусить звернути увагу. Хоча в Канзас Ситі представники Федерації Спадщинних Груп будуть говорити в імені двох і пів мільйона виборців у Ню Джерзі, то дійсно ці представники заторкатимуть проблеми, якими цікавляться мільйони інших виборців з різних етнічних груп по цілій Америці — зазначено в пресовому повідомленні Федерації.

Політика детанту та Гельсінкська Деклярація з серпня 1975-го року, яку підписали ЗСА та 34 інших держав, включно з СССР, зокрема турбують американських громадян, які походять з країн Східньої Европи. Михайло Бурик, екзекутивний директор Українсько-Американської Республіканської Асоціяції Ню Джерзі, який з М. Леськовим поїде на Республіканську конвенцію, заявляє в пресовому повідомленні, що події після підписання Гельсінкської Деклярації доказали, що СССР, замість злібералізувати свою внутрішню та закордонну політику, навпаки, посилив переслідування своїх громадян, єдиною „провиною" яких є те, що вони вимагають пошанування підставових людських прав. Однак — сказав М. Леськів — нікого дійсно не повинно дивувати те, що СССР порушує всі людські права, охоплені Гельсінкською Деклярацією, бо совєтська Конституція також гарантує їх, але совєтський уряд брутально порушує ці права вже протягом більше ніж 50 років. Хоча совєтська Конституція забороняє будь - які форми дискримінації, то комуністичний провід завжди застосовував і застосовує методи, які мають на меті знищити культуру, релігію та національну окремішність всіх не-російських народів СССР. Пора, щоб ЗСА зайняли гостре становище проти цієї русифікаційної політики Москви — сказано в пресовому повідомленні Федерації Республіканських Спадщинних Груп Ню Джерзі.

Далі в цьому повідомленні поміщені резолюції, які одержить під розгляд Програмова комісія Республіканської партії:

1) Уряд ЗСА й американський бизнесовий сектор повинні вимагати, щоб Совєтський Союз додержувався всіх постанов Гельсінкської Деклярації, які стосуються людських прав і відносин

(Закінчення на ст. 3-ій)

Програмова комісія виготовила первісну версію Республіканської плятформи

Канзас Ситі, Міссурі. — У середу, 11 серпня, 106 членів Програмової комісії Республіканської партії одержали первісну версію програми (плятформи) цієї партії, що становить сумарично пропозиції 7-ох підкомісій. Ціла Програмова комісія почала впроваджувати зміни та компроміси до тієї первісної плятформи, яка буде представлена цілій Крайовій конвенції Республіканської партії у вівторок, 17-го серпня.

Хоча сім підкомісій представили свої пропозиції, то коментатори твердять, що остаточна плятформа Республіканської партії може бути дуже відмінною від первісних пропозицій, бо ціла Програмова комісія старатиметься виготовити плятформу, яку підтримали б всі вітки партії, тобто, поміркована, ліберальна й консервативна.

Т. ХОДОРОВИЧ І М. ЛАНДА ІНФОРМУЮТЬ ПРО ЗНУЩАННЯ НАД ФЕДОРЕНКОМ У ВЛАДИМІРСЬКІЙ ТЮРМІ

Ню Йорк. — Комітет оборони совєтських політичних в'язнів інформує:

На Захід продісталася заява видатних російських демократичних діячів Мальви Ланди і Татяни Ходорович в обороні українського політичного в'язня Василя Федоренка, який тепер ув'язнений у Владимірській тюрмі. В заяві подані подробиці про голодівку Федоренка, про його протести проти безправ'я КҐБівських чинників, та про одноденну голодівку, яку зорганізували політв'язні Владимірської тюрми 1-го лютого на підтримку домагань Федоренка.

Подаємо текст заяви М. Ланди і Т. Ходорович:

ВАСИЛЬ ФЕДОРЕНКО

10 грудня 1975 р. — розпочав безтермінову голодівку, вимагаючи: перевірити його вирок та звільнити його з-під охорони з огляду на те, що його ув'язнення незаконне — є нарушенням Конституції СССР та Міжнародної Деклярації прав людини; відпустити його за границю. Федоренко також висловлює протест проти нарушення прав людини в СССР та проти антиукраїнської національної політики.

1-го лютого всі політв'язні Владимірської тюрми взяли участь в голодівці на підтримку домагань В. Федоренка.

Федоренко продовжує свою голодівку... (Відомо, що в квітні він голодував...)

На 10-ий день голодівки, 20 грудня 75 р., його почали примусово годувати.

Намагаючись дотримуватися українських національних традицій, Федоренко відмовився голити вуса. За це в грудні та січні його покарали забороною купувати в таборовій крамниці; йому забороняють купувати навіть мило і зубний порошок.

В половині лютого з Федоренком говорив таборовий психіятр, Рогов: ставив йому питання про його справу, про його позиції, про останнє слово на суді; цікавився „одержимістю" Федоренка.

20-го лютого 76 р. Федоренкові насильно, вбравши його в ручні кайдани, зголили вуса.

20-го лютого — відправили в карцер на 15 днів (за те, що відмовився добровільно обголити вуса).

В карцері продовжували штучне годування (раз на день). У холодному карцері голодуючому Федоренкові відмовили навіть видати бушлат. Відмовили змінити температуру...

Після протестів політв'язнів видали бушлат...

27 лютого Федоренка відвідали в карцері: начальник тюрми Зав'ялкін й заст. начальника УИТУ Ларін. Вони обіцяли випустити його з карцера, якщо він перестане голодувати. Федоренко відмовився.

Всеж таки скоротили ув'язнення в карцері на три дні.

Федоренко, ще в лютому

(Закінчення на ст. 3-ій)

Москва називає „наклепницькою кампанією" американські повідомлення про нові атомові вибухи в СССР

Москва. — Пресова агенція Совєтського Союзу ТАСС назвала „ворожою наклепницькою кампанією" твердження деяких політиків ЗСА, які звертали увагу урядові, що СССР порушує дух договору про атомові підземні вибухи, коли переводить в себе випробування атомових бомб, які силою свого вибуху перевищують 150 кілотонів. В середу, 11 серпня ц.р. совєтські джерела повідомили, що договір про заборону атомових випробувань в повітрі, під водою і під землею, був пересланий Радою Міністрів СССР на затвердження до Верховної Ради для ратифікації і хоч Верховна Рада ще його не затвердила і він не має зобов'язуючої сили, то все одно, в опінії Вашінґтону, останніми випробуваннями, які на думку західніх спеціялістів перевищали 150 кілотонів, СССР порушив дух цього договору, переводячи експерименти якраз на передодні розгляду і ратифікації. ТАСС при тому жалується, що совєтська амбасада у Вашінґтоні мусіла спростовувати вигадку двох американських кореспондентів, які настирливо твердили про порушення договору. Але заява ТАСС не заперечує самого факту атомового випробування.

ВІДБУВСЯ 10-ИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ ТАБІР ВИХОВНИКІВ ЮНОГО ОДУМ-У ІМ. СИМОНА В. ПЕТЛЮРИ

Лондон, Онтаріо (ДЮК). — В днях 3-17-го липня ц. р. біля міста Лондон, Онтаріо, Канада, відбувся 10-ий Ювілейний Табір Виховників Юного ОДУМ-у. Табір відбувся на новопридбаній одумівській оселі „Україна" та проходив під гаслом — „В українську державність ми віруємо, в її неминучості ми переконані!", та був присвячений св. п. Симонові Петлюрі, Голові Директорії та Головнокомандуючому Збройних сил УНРеспубліки в 50-ті роковини його трагічної смерти. Участь в таборі взяло 26 юнаків та юначок, членів Юного ОДУМ-у, віком між 15-17 років з різних місцевостей ЗСА і Канади, як Мінеаполіс, Ст. Томас, Едішен,

(Закінчення на ст. 4-ій)

Команда і учасники 10-го Ювілейного Табору Виховників Юного ОДУМ ім. Симона Петлюри.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issue combined) by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303. Application to change frequency to "Daily except Mondays and holidays" pending at Jersey City New Jersey.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Велика подія

Прочитавши заголовок цього коментаря про „велику подію", читач може подумати, що керованому з Пасадени в Каліфорнії американському роботові Вікінг І нарешті пощастило відкрити і ствердити можливість життя на Марсі. Щодо важливости події, про яку мова, для нас, українців на поселеннях, читач і не дуже помилився б. Мова бо про створення і затвердження Радою Губернерів Альбертського університету в половині червня цього року Канадського Інституту Українських Студій, що відкриває цілком нові і справді життєдайні можливості для українців не тільки в Канаді, але й для українства взагалі.

Подробиці про створення цієї установи, про її характер і цілі та завдання, її пляни і її місце та про її забезпечення подані в надрукованій на іншому місці в цьому числі „Свободи" обширній інформації, одержаній з Альбертського Університету. Вони говорять самі за себе, вповні підтверджуючи майже епохальність створення цього Інституту. Тому і радимо всім з цими інформаціями основно познайомитись.

Нам залишається ще звернути окрему увагу на одну, в коментованому повідомленні тільки мимоходом згадану „подробицю", без якої ця „велика подія" не була б заіснувала: її „батька" - ініціятора — Клюб Українських Професіоналістів і Підприємців в Едмонтоні та її найбільшого ентузіяста проф. д-ра Монолія Лупула. Великі бо діла виникають з великих і сміливих ідей, що їх здійснюють великі їх ентузіясти. „Український Гарвард" з такими його ентузіястами, як проф. д-р Омелян Пріцак, мгр Степан Хемич, Богдан Тарнавський та десятки їх співробітників і тисячі збірщиків та жертводавців можуть послужити подібним прикладом в Америці.

Вартости новоствореного Канадського Інституту Українських Студій на ближчу і дальшу мету не можна б переціннити. Але при цьому треба пам'ятати, що навіть найкращі ідеї можуть залишитись тільки безвартісними теоріями і навіть найбільші ентузіясти можуть з часом зневіритись, якщо здійснювана ними велика ідея не матиме зрозуміння та відповідної підтримки з боку найширшої громадськости. Новостворений Канадський Інститут Українських Студій при Альбертському університеті такої підтримки потребує і на неї найбільш заслуговує, бо щойно при такій підтримці він може стати тією епохальною подією в нашому українському житті і розвитку, якої нам усім так дуже потрібно.

Совєтські шпигуни в НАТО

Викриття нової комуністичної шпигунської мережі в Західній Німеччині та інших країнах Европи, головно в тих які належать до Північно - Атлантійського Союзу (НАТО), є ще одним наглядним доказом, що комуністичні цілі підривання демократичних суспільств не змінилися, помимо останніх голословних заяв „самого" генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Ілліча Брежнєва й інших совєтських головачів про політику „відпруження і миру", яку, ніби то, веде Совєтський Союз. Сімнадцять осіб, серед яких знаходяться високі урядові міністерства закордонних справ і оборони Західньої Німеччини, стануть незадовго перед судом за шпигунську діяльність в користь „чужої держави" і викрадання державних документів, головно документів військового характеру, які мають пряме відношення до НАТО і співпраці Західньої Німеччини із ЗСА, які вони передавали за посередництвом східньо-німецької розвідки чи прямим шляхом до Москви, де, як відомо, знаходиться головна централя комуністичних розвідок у світі. „Сімнадцятка" це тільки тих кількох, що їх викрила західньо - німецька і американська військова розвідка і яким доказано вину, бо згідно з опінією Центральної Розвідчої Служби в Бонні, в Західній Німеччині чинно працює на користь Москви 12 до 14 тисяч комуністичних розвідників, переважно східніх німців.

Подібні викриття совєтських шпигунів, які збирали відомості про зброєння військ НАТО, зробили також інші держави Европи. Для прикладу можна б пригадати широку шпигунську аферу в Англії і викинення 105-ох совєтських шпигунів поза кордони Великобританії, що, очевидно, не зупинило Москви перед дальшим шпигуванням, бо на місце викинених вона надіслала нових совєтських „дипломатів", чи подібні афери в Скандинавських країнах, які однак, на бажання уряду, не дуже розголошувались з огляду на згадувану вже „політику відпруження".

Широкозакроєна німецька афера переступає межі „звичайної", тому світова преса присвячує їй багато уваги. Незвичайна вона тим, що переловлені шпигуни рекрутувались з високопоставлених урядових осіб, які стояли дуже близько до керуючих урядових чинників, а їхня праця концентрувалася виключно на відтинку озброєння і оборонних спроможностей НАТО; і повчаюча, бо вона дає вияснення, зглядно відповідь на питання, чому уряд ЗСА так послідовно відкидав можливість участи комуністів в західньо - европейських урядах, зокрема в Італії, знаючи, що тоді наступила б легалізація комуністичного шпигунства в оборонній системі західнього світу, а тим самим розклад цього одинокого і надійного антикомуністичного заборола, перед брамами якого досі зупинялася військова машина совєтсько - російських імперіялістів, які ще й далі мріють про опанування світу.

СССР говорить про розбудову „екзотичної зброї"

Женева. — Представники Совєтського Союзу у вівторок, 10 серпня, закликали країни Заходу приступити до виготовлення договору, який заборонив би розбудову „нової екзотичної зброї", яка може бути навіть більш небезпечною і більш нищівною від атомової зброї. До „екзотичної зброї" представники СССР зарахували „спроможність селективно винищувати дані етнічні групи", спричинювати неплідність чи ушкоджувати внутрішні органи людей різними лучами. Представник СССР, Віктор Ліхачев, передав заклик представникам 30-ох країн, які беруть участь в конференції в справі розброєння.

Володимир Барагура

НАШ НАЙБІЛЬШИЙ ВОРОГ

Через відсутність джерельно й критично опрацьованої політичної історії України і через брак розробленої в нас історіософії, ми маємо викривлений образ нашого минулого й фальшиве розуміння причин наших невдач, що довели нас до такого національного, політично-державницького і міжнародного становища, в якому знаходимося сьогодні.

Цей неправильний погляд на наше минуле не дає нам змоги витягти правильні висновки також і з теперішньої нашої ситуації та призводить нас до того, що ми далі робимо фатальні для долі нації помилки.

Боїмося правди, не хочемо її знати, приховуємо її, не маємо відваги глянути їй у вічі, признатися до неї. Радше промовчимо, переіначимо, чи завуальовуємо правду, ніж вдаримося в груди і витягнемо правильні висновки. Хочемо себе виправдати і вибілити.

Тому, шукаючи причин наших помилок, невдач, неуспіхів, знаходимо їх не там, де вони фактично є. Вину, звичайно, скидаємо на невигідне географічно-політичне положення наших земель, на відкриті північно - східні кордони, на брак доступу до відкритого моря, на зовнішні сили, на „воріженьків", почавши від степових орд і кочовиків аж по сьогоднішніх сусідів, та на всілякі „обставини".

У ранній історії загрожували нам степовики, але й інші народи мали всяких наїзників. Крамоли й міжусобиці поміж князями не дали їм змоги одностайно стати проти степовиків і орд, що більше, не дали змоги князям - державникам (Володимир-Ярослав) об'єднати всі землі в одну сильну державу. Висунена і хвилево частинно здійснена Святославом великодержавна концепція з забезпеченням доступу до моря розбилася об короткозорість київського боярства. Княжі морські походи задовольнялися хвилевими торговельними договорами з Царгородом, без дальшої стратегічної, чи політичної мети. Те саме стосується бравурних козацьких морських походів, що обмежувалися до відплатних нападів на татар і турків, до визволення бранців, підпалу й здобичі. Глибшої політичної концепції — звоювати Оттоманську імперію, заволодіти Чорним морем, закріпити за собою доступ до Середземного моря через Босфор і Дарданелли — козацькі провідники не мали

Геніяльний стратег і організатор першорядної у тодішніх часах козацької армії Богдан Хмельницький у своїй політично-державницькій концепції ніколи не станув на ясний, самостійницький шлях, а державне існування розумів не як суверенний твір, але або в поєднанні з Польщею, або з Московщиною за ціну рівних прав і загарантування „вольностей" козацької старшини. Якщоб Хмельницький додумався до державницької незалежности, Польща була б у своїх етнографічних межах, а Україна існувала б, як самостійна держава без страху перед Москвою. Відступ за окупом зі Львова і Галичини, нездійснення походу на Варшаву в моменті коли Польща була на межі мілітарної слабости і політичного розгардіяшу, врешті підписання смертного присуду Україні Переяславським договором, де грала ролю не політична рація, а віровизнаневі моменти („під православного царя"), довели до нашої вікової неволі не тільки в політичному і національному але і в психологічному сенсі. Політично державницьку концепцію визнає досі частина українського народу — жити в спільному державному організмі з Москвою, тільки на рівних правах українців з москалями. Це концепція, яку Шевченко драстично окреслив „варшавським сміттям" і „гряззю Москви".

За цю концепцію Хмельницький удостоївся пам'ятника в Києві на площі св. Софії...

Єдиний модерний творець новітнього українства і концепції самостійної суверенної української держави — Іван Мазепа не дістав підтримки загалу земляків. Його далекозорої політичної концепції не зрозуміли свої, але зрозумів її ворог. Московські царі викляли Мазепу, а його іменем називають увесь новітній український визвольницький рух („мазепинство").

Державно - політична неволя принесла з собою національну і психологічну неволю. Знидили в нас позитивні і шляхетні національні прикмети, за те буйно розвинулася „волі нашої отрута" — давні пороки: крамоли, міжусобиці, „чорні ради", панування „черні" (зле зрозуміла демократія), а до них долучилися втрата почуття національної гідности, комплекс меншевартости, недовір'я до власного проводу, рабський послух чужому, врешті заникло зрозуміння основних життєвих потреб й інтересів нації. Це показалося під час наших визвольних змагань, а на новому поселенні це проявилося яскраво в питанні Патріярхату, який в релігійно-церковному аспекті рівняється державній незалежності в політичній площині. Навіть у такому прозорому епізоді, як поява Плюща, ніхто не знав, на котру ногу стати...

Ми забули татарам і туркам їхні нищівні наїзди на наші землі, але не можемо пустити в забуття релігійних спорів між двома нашими віровизнаннями і „відгріваємо стару плісню" з часів Унії, релігійної полеміки і Йосафата Кунцевича, при чому ініціятива йде не з низів, а від церковних верхів. Співаємо „навіть молитись ворог не дасть"... і стаємо в обороні переслідуваної Церкви в Україні, але у вільному світі шкодимо їй власними руками. Співаємо „Боже, нам єдність подай"..., але діємо навпаки. Вбираємо — за співомовкою С. Руданського — „у шори" москаля, але у висліді самі ходимо в московському ярмі.

Стаємо в позу „хитрого малороса" і критикуємо всіх і вся, даємо науки і поради кожному, включно з нашою новою батьківщиною, забуваючи, що Америка за двісті літ стала без нашого втручання найсильнішою країною світу, а ми за тисячу літ прогайнували і розбазарили все, що мали.

Відповідь на питання „хто наш найбільший ворог?" — ясна: ми самі! Потвердження цієї відповіди знайдемо в словах Т. Шевченка „Гірше ляха свої діти її (Україну) розпинають"...

І. Вовгук

В РОЗПАЧІ КРУТЯТЬ МАХОВИКА КОЛЕКТИВІЗМУ

(Розважання над постановою ЦК КПСС)

(4)

Мавпуючи високопродуктивне американське господарство, з його спеціялізованими фармами, накреслена в постанові ґрунтовна перебудова колективістичної системи господарювання не усуває засади, первопричини невгаваючої кризи у колгоспно - радгоспно господарюванні. За новою логікою господарювання, яке має вигворитись, криза збільшиться. Взоруючись на американську систему ведення сільського господарства, кремлівські реформатори затулюють очі, щоб не бачити найголовнішого в ній: а ним є дух американської свободи, що гріє фармерське поле, на якому господар сам сіє й косить.

Уряд ЗСА, його міністерство агрикультури, не вказує фармерові, що він має робити, коли і як — на його полі, як то робить партія в імперському комплексі СССР. Через розгалужену систему наукових, технічних закладів і дослідних пунктів в дуже дбайливій обслузі американському фармерові подають зразки і поради, як краще організувати ведення господарства. В американській системі ініціятива виходить знизу, від господаря землі і знарядь виробництва, від фармера, який краще знає, що має робити. А фармерські об'єднання і союзи в різних галузях господарської діяльности допомагають господарям здійснювати ті заходи, що вони вважають найдоцільнішими.

В московській системі большевицького колективізму всевладний ЦК плянує, визначаючи до дрібниць, що і як мають робити господарства, безнастанно пригадуючи про виконання державної повинности: хлібоздача, м'ясоздача, вовноздача, молокоздача та інші — і все давай, давай. Безпашпортне селянство, прикріплене до колгоспів, робітництво радгоспів, має тільки обов'язок виконувати повинність перед державою і під контролею партії змагатись між собою, щоб не було відстаючих. В американському укладі господарі землі створили систему, яка існує для них, сприяючи проявам господарської ініціятиви. В системі большевицького колективізму люди існують для системи.

∵

В ґрунтовній передумові, напрямні якої накреслено в постанові ЦК КПСС, колективізм з його отарним соцзмаганням не усувається і не послаблюється. Його, як передбачає постанова, буде посилено, щоб створити умови „для зближення колгоспно - кооперативної власности (у колгоспах) з державного (у радгоспах) і злиття їх в перспективі в загальну народну власність". Всевладний „ханат" імперії в Кремлі запевняє, що намічена перебудова сільського господарства не тільки прискорить темпи збільшення продукції у тваринництві та рільництві, а й удосконалить суспільні відносини, усуваючи різницю між містом і селом.

Руйнацію сіл, ще більше відчуження селян-колгоспників від землі через ліквідацію присадибних ділянок і зселення сіл до великих селищ з похмурими стандартними, як сірникові коробки, новобудівлями, ЦК вважає за „удосконалення суспільних відносин" і усунення історичних різниць між містом і селом". Хоч „докорінна перебудова", накреслена в постанові, старається в першу чергу знедоленого колективізмом селянства, про нього й не згадано. Але ще більше увиразнено ролю партії, підкреслюючи, що „переведення сільського господарства на індустріяльну основу буде неухильно підвищувати ролю робітничої кляси" з його авангардом.

Усування різниці між містом і селом в політиці московського єдинодержавства здійснюється через уморення сіл і селянського укладу. Боротьбу проти національного села, створеного в культурно - історичному розвиткові націй, большевицька політика єдинодержавства веде з перших кроків колективізації. За брежнєвської аграрної політики її посилено в кінці 60-их років і на початку 70-их років, укрупнюючи колгоспи і радгоспи. Цілі села, колгоспи, яких визнано неефективними", зселювано у великі селища стандартного типу. Та й за владування Хрущова багато говорилося про „агроміста".

Необхідність вандальських заходів, коли зселювали села у стандартні селища, примусово переселюючи до них сільське населення, обґрунтовуваних економічними, соціяльними й ідеологічними вигодами. В соціяльному житті створення великих селищ після зселення сіл, в яких колгоспи „неефективні" чи „неперспективні", мали змогу, як бубнила преса, поліпшити культурно - побутове обслуговування сільського населення — безпашпортного.

(Продовження буде)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Юрій Лавріненко. ВАСИЛЬ КАРАЗИН — АРХІТЕКТ ВІДРОДЖЕННЯ. Матеріяли і думки до 200-ліття з дня народження. 1773-1973. „Сучасність". Мюнхен, 1975, ст. 191. Обкладинка роботи Лариси Лавріненко. Передрук з „Сучасности" з 1974 і 1975 рр.

Автор називає свою працю „есеєм" (спробою). В цьому „дослідному есеї" Лавриненко хоче „поєднати персональну форму викладу з інформативністю та вглядом у джерела й факти предмету", і тому збільшився розмір його книжки. У Василі Каразині автор бачить людину, яка „міцно єднала в собі козацькі заповіти гідности людини й нації — з прикметами двох видатних історичних формацій европейської людини, ренесансової і романтичної". Треба підкреслити, що хоч досі багато є праць про Василя Каразина, то це перша українська книжка про нього „вільна від російської урядової цензури".

Лавріненко скомпонував так свою працю, що її читається немов повість. В першому розділі, в „Пригоді на кордоні", оповідається про арештування 25-річного Каразина, як він з молодою дружиною втікав за кордон, переправляючися через річку Німань на Литві недалеко Ковна.

В другому відступі читач знаходить другу сенсацію, бо довідується, що цей самий В. Каразин 22 березня 1801 року, десять днів після вступлення на царський престіл Олександра І, потайки дістався до царського покою, де на столі залишив імператорові своє „послання", поради, як він повинен би урядувати після смерти тирана Павла І.

В дальших частинах книжки автор пише про В. Каразина і Сковороду, про „Боротьбу за освітній центр відродження України" — цебто про заснування першого в Україні університету на взір европейських високих шкіл.

В. Каразин мусів працювати для добра України так, щоб російські місцеві і столичні шовіністи не могли припинити його праці, хоч вони шкодили йому, як тільки могли. Про це розказується в дальших частинах праці, де багато місця присвячується знаному реакціонерові Аракчеєву.

Василь Каразин знав, що не зможе вбогий нарід відродитися на культурному полі, тому дбав і про організацію українського капіталу.

Про нього найкраще говорять його ж таки слова. В 1818 році писав він у статті „Про справжню і фальшиву любов до вітчизни" так:

„Прив'язаність до своєї вітчизни — не заслуга; любов до вітчизни починається любов'ю до істини і доброго чину".

А як він ставився до Москви? Про це свідчить його лист до проф. Іллі Тимковського з 1-го жовтня 1803:

„Мені не хочеться, щоб ми були в чому б там не було під опікою Петербургу і Москви. Чого не мати всього свого? З нашим способом це преможлива справа".

В „Епілозі" Лавріненко старається порівнювати, чи радше протиставити собі двох підхарківських „земляків" В. Каразина і Миколу Хвильового, називаючи їх будівничими „національної аристократії", аристократами духа, провідницької ініціятиви, „позитивного хотіння". Та сам автор знає, як Каразин ставився до марксизму і як Хвильовий, який, пускаючи собі кулю в лоб, не розлучався з виказкою члена Комуністичної партії.

Цей „Епілог" Лавриненка для численних читачів є контроверсійний, бо вони з праці автора пізнали в цілості життя і творчість Василя Каразина, одночасно не знаходять повного вияснення про той „безвихідний кам'яний мішок", в якому „задихнувся і застрелився Микола Хвильовий".

Та книжка Лавріненка про Василя Каразина дуже цікава, читач з вдоволенням її прочитає і побачить, що сучасна нібито інтернаціонально - комуністична Росія так само старається нищити український нарід, як це робила царська імперія. Каразин міг дипломатично працювати для України, а Хвильовий мусів застрелитися...

∵

Дмитро Чуб. СТЕЖКАМИ ПРИГОД. Оповідання, нариси, вірші. Українське Видавництво „Просвіта", Мельборн, Австралія, 1975, ст. 119. Обкладинка та малюнки П. Вакуленка. Три малюнки Д. Денисенка.

Об'єднання Працівників Літератури для дітей і молоді (ОПЛДМ) рекомендує цю книжку Дмитра Чуба (Дмитра Нитченка) для дітей старшого віку й молоді. І слушно це робить, бо в цій книжечці надруковані цікаві оповідання й нариси з далекої Австралії, які з затамованим віддихом читатимуть читачі в Америці й Канаді. Із книжечки „Стежками пригод" юні читачі довідаються про дивні тварини, які живуть тільки в Австралії, та про дивних людей (папуасів). Ось назви деяких оповідань: „На гадючому острові", „Полювання на кенґуру", „Пригода з крокодиленям", „За нами гналася смерть". В книжці є оповідання з українською тематикою, між якими оповідається про те, як Шевченко полював на тигра.

Книжка „Стежками пригод" коштує три доляри.

∵

Микола М. Палій. МАРІ, МАРІ. Повість про підкошене життя. Накладом Т-ва „Збруч". Відень, Австрія, 1976, ст. 12.

Автор цього метелика, Микола М. Палій, видав був в 1949 році в Мюнхені „Надійні дні", де було сім „повістей з життя", які мали по кілька сторінок. Тепер він написав тільки одну „повість про скошене життя", про останні хвилини життя своєї дружини.

Цікава форма цього твору: на шпитальному тлі дві сцени, які малюють минуле хворої дружини. Подивугідний лаконізм автора, професора еспанської літератури, який сам признається до того, що захоплюється еспанською літературою.

Продовжуємо традиції, допомагаємо Україні – отже, ми є!..

(Думки на тлі святкування в одному місті, які можна узагальнити й на інші)

Клівленд, Огайо. — Згідно з усебічною рекламою, в неділю, 23-го травня ц. р. в залі Мюзік Голл (Паблік) Авдиторіюм, цього міста відбулися українські святкування 200-річчя Американської Незалежности та 100-річчя Українського Поселення в цій країні. В самому Клівленді то було 80-річчя поселення.

На імпрезу — Фестиваль Українських Пісень і Танців прибуло понад півтора тисячі мешканців Великого Клівленду й околиць і, як кажуть знавці, прийшла б була ще одна тисячка, якби не те, що середмістя цієї метрополії, зокрема у вечірніх годинах, рахується за „погане ризико безпеки".

Сама імпреза мала поважну раму і програму. Створений з ініціятиви Українських Злучених Організацій — Відділ УККА Громадський Комітет, з головою д-ром Андрієм Бойком та його екзекутивним заступником, д-ром Богданом Футеєм, видав солідну брошуру - програму, в якій були відповідні відозви посадників Клівленду й Парми, відповідне благословення для святкувань від Клівлендського Відділу Американської Комісії святкувань 200-річчя та детально опрацьована довідка про українців Великого Клівленду. Управу міста репрезентували посадник Ральф Перк та його співробітник — екзекутивний директор американських святкувань 200-річчя, українець проф. д-р Михайло Пап, а Міську Раду — кандидатка на конґресменку, пані Овкар. В асисті, при роздачі грамот для учасників програми, була „міс Америка Юніверз" 1975 — українка Анналіза Ільченко.

Поміст у програмі між святкуванням американського 200-річчя та українського 100-річчя: творили: внесення прапорів „Олд Ґльорі" Українського Відділу Американських Ветеранів, Станиці 572 ім. Йосипа Якубця (першого українця в американській армії, що згинув у Франції в останній світовій війні), а далі, дві пісні Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка англійською мовою*, та вступне слово голови Громадського Комітету святкувань д-ра А. Бойка англійською мовою. Як жест - за - жест американська сторона відповіла українським словом, що його в час роздачі грамот виконавцям програми виголосив проф. д-р М. Пап. Програму бездоганно в обидвох мовах вів екзекутивний заступник голови Громадського Комітету, голова УЗО, д-р Богдан Футей, а започаткував її американським гимном соліст Капелі Бандуристів з Детройту і місцевого хору „Дніпро", д-р Юрій Оришкевич.

Треба, без етикет чемности і підхліблювання, ствердити, що всі три ансамблі вечора: Капеля Бандуристів, під управою Григорія Китастого і Танцювальний Ансамбль „Гомін України", під управою Іванни Драґінди - Кульчицького — обидві групи з Детройту — як і місцевий хор „Дніпро", з оркестрою, під батутою Євгена О. Садовського, всі три на свій лад причинилися до всебічного вияву 1000-літньої духової культури України. І за це їм належить тільки наша вдячність. Підкреслюємо слово „тільки", тому, бо гастрольний рецензент імпрези — Микола Приходько, з Канади, забувши різницю між концертом і фестивалем, у звіті „Україна в Клівленді", „Свобода" чч. 103 і 104 з 5-го червня ц. р., поробив деякі критичні завваги, які потім виявилися... спізненим дисонансом імпрези. Коли нас інші офіційно святково нагороджують дипломами за успішність виконання — свої могли б у такий мент бодай мовчати...

Тому, що М. Приходько обговорив уже програму та її виконавців, нам лишається в такий історично - межовий момент перспективний погляд на учасників свята: хто такі виконавці зі сцени й учасники з глядацьких лав? Чи держимо ми правильний курс у будні? Чи може Край на нас рахувати?..

Коли д-р Андрій Бойко у своєму вступному слові наводив надійну статистику зростання рядів нашої інтелігенції, професіоналістів, університетських професорів, урядовців адмуністрації й законодавства, організації фінансових засобів тощо, — то зайняті на сцені трійця: проф. д-р Михайло Пап, д-р Богдан Футей і сам він (д-р А. Бойко) були живою ілюстрацією цієї статистики. Перший із них, найстарший, відомий як спеціяліст совєтології в Джан Керол університеті, займає високе становище в управі міста. До цієї країни він приїхав як дозріла людина, зі завершеним українським світоглядом. Другий опинився на цьому континенті як молодий хлопчина, отже, зростав водночас у підсонні української й американської культури та ментальности. Хоча молодий віком, він теж займав уже високі становища в управі Клівленду,

(Закінчення на стор. 4-ій)

* „America the Beautiful", „Happy Birthday, America", остання з них аранж. Григорія Китастого.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ АЛЬБЕРТИ СТВОРЕНО...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Особливим полем зацікавлення Інституту при Університеті Альберти буде вивчення українських канадців, з окремою увагою на підготову спеціялістів українських дисциплін, що будуть також обізнані із східньоевропейськими, совєтськими чи канадськими студіями, здатними задовольнити зростаючі потреби шкільних систем, рідних шкіл, педагогічних факультетів, відділів університетів, міністерств освіти та інших міністерств (наприклад, культури, внутрішніх справ) та взагалі цілої українсько-канадської громади.

Як частину своєї програми, Інститут щорічно даватиме десять студійних стипендій по 1 500 дол. на восьмимісячний період навчання в будь-якому канадському університеті здібним студентам, що житимуть поза домом та здобуватимуть ступінь бакаляра з українських студій. (Ці студенти повинні прослухати щонайменше п'ять цілорічних курсів з української мови й літератури, або курсів із східньоевропейських, совєтських чи канадських дисциплін, якщо вони записані у трирічну програму гуманістичних або педагогічних факультетів, та вісім курсів у чотирирічній програмі.). Інститут призначить стипендії по 500 дол. тим студентам, що живуть дома, і в такий спосіб збільшиться скількість стипендій, що будуть доступні для зацікавлених і кваліфікованих студентів.

Дослідча й видавнича праця

Інститут підтримуватиме дослідчу й видавничу діяльність чотирма способами:

1. Надавання щорічно п'яти стипендій вартости по 3 500 дол. на писання магістерських тез (М. А. і М.Ед.) і щорічно трьох стипендій вартости по 5 000 дол. на писання докторських дисертацій;

2. Надаванням університетським професорам та іншим кваліфікованим ученим субсидій на наукові досліди;

3. Започаткуванням „Альбертської бібліотеки українсько-канадських студій'' — серії публікацій у м'якій оправі (монографії, тези, збірники документів, спогади), що висвітлюють усі сторінки минулого й сучасного українського життя в Канаді;

4. Започаткуванням „Канадської бібліотеки українських студій'' — серії видань, присвяченої українським філософам, політичним мислителям, суспільним і літературним критикам та публіцистам дев'ятнадцятого та двадцятого століть, а також ширшим аналітичним студіям.

У першому році свого існування Інститут проведе докладний опит професорів, аспірантів, студентів, а також учених, що не зв'язані з університетами, але займаються українськими студіями, звертаючи увагу на закінчені досліди (публіковані й непубліковані) та на особливі зацікавлення й умілості науковців у Канаді. Цей всебічний опит уточнюватиметься щорічно та становитиме інтегральну частину функцій Інституту, як міжуніверситетського координаційного центру, щоб запобігти дуплікації. Отже Інститут підтримуватиме досліди та плянуватиме свою видавничу діяльність з розрахунком на те, щоб задовільнити найбільш пекучі потреби.

Уже першого року Інститут перейме фінансування видавничого пляну, розробленого д-ром Юрієм Луцьким, професором Відділу слов'янських мов та літератур при Торонтському Університеті. Завданням пляну є удосконалити навчання української літератури й мови в університетах. Інститут теж видаватиме „Симпозіюм'', піврічник, присвячений аспірантурі українських питань, що буде редагований проф. Луцьким і вміщатиме замітні семінарійні статті, замітки, резюме або частини дисертацій і тез, написаних по-українському, по-англійському чи по-французькому. Перше число появиться при кінці або на початку 1977 року.

Важливіша дослідчо-видавнича праця, обчислена на роки, це допомога Інституту науковій роботі в Сарселі (Франція), що вже ведеться під керівництвом головного редактора проф. В. Кубійовича та при співпраці проф. Ю. Луцького, його канадського колеґи, що відповідає за переклад на англійську мову. Інститут плянує видати чотиритомову англомовну „Енциклопедію Українознавства'', по вісімсот сторінок на том. (Як відомо, вже появилося сім томів Енциклопедії по-українському й ще готуються два томи.). Інститут платитиме річну платню проф. Кубійовичеві, щоб звільнити його з важкого обов'язку збирання фондів і таким чином уможливити йому підготову до друку першого тому до 1980 року, а опісля щорічно дальших томів. Кошти на саме видання цієї чотиритомової праці дасть Фундація Канадського Інституту Українських Студій, що про неї буде мова дальше.

Ще однією довготривалою працею Інституту буде написання всеохопної, аналітичної історії українців у Канаді (може у кількох томах). Ця праця буде створена на підставі численних існуючих монографій, а також з використанням дотепер у великій мірі неопрацьованих джерел, як газети, більшість з них в українській мові.

Врешті згадаймо коротко про деякі інші пляни діяльности Інституту: публікація інформаційного бюлетеня, зорганізування конференції, присвяченої станові українсько-канадських і українських студій, та згодом інших конференцій, збільшення бібліотечних фондів (15 000 дол. річно), стипендії на студійні поїздки в Україну чи для переведення наукових дослідів у тих осередках, де зберігаються матеріяли до канадсько-українського й українського життя та історії, як наприклад Відень, Стамбул, Мюнхен, Париж, Брюссель, Рим тощо.

Структура

Директором Інституту буде д-р Манолій Лупул, професор історії канадської педагогіки на Університеті Альберти. Йому допомагатимуть два ад'юнкт-директори, д-р Іван Лисяк-Рудницький, професор української і східньоевропейської історії на цьому ж університеті та д-р Юрій Луцький (відповідальний за видавничу діяльність), професор української літератури на Торонтському університеті. Д-р Андрій Горняткевич, доцент у Відділі слов'янських мов на Університеті Альберти, буде спеціяльним асистентом директора й секретарем Дорадчої Ради. Остання складатиметься з директора, обох ад'юнкт-директорів, бібліотечного спеціяліста для слов'янських і українських студій, та по представникові від Дивізії східньоевропейських й совєтських студій та Відділів слов'янських мов, початкової (або середньої) освіти, історії, політичних наук та таких інших відділів, що можуть давати курси українських студій. Від ад'юнкт-директора в Торонті не вимагатиметься присутности на всіх засіданнях Дорадчої Ради. Членами за посадою будуть голова Конференції Українських Студій при Канадській Асоціяції Славістів (в 1976-77 р.р. о. д-р Олександер Баран, Відділ історії Манітобського Університету) та президент Фундації Канадського Інституту Українських Студій (адв. Ст. В. Фроляк, королівський радник, з Торонта). З уваги на міжуніверситетські завдання інституту, Дорадча Рада покличе до життя всеканадське тіло, що складатиметься з членів-кореспондентів Інституту. Це будуть усі звичайні професори або інші найстарші за ранґою професори з усіх університетів Канади, що працюють на полі українських студій. Наради членів-кореспондентів відбуватимуться під час щорічної Конференції Українських Студій у рамках з'їзду канадських наукових товариств, або й частіше, якщо директор уважатиме це потрібним.

Інститут та Дивізія східньоевропейських та совєтських студій Університету Альберти доповнюватимуть один одного, бо ж не було б побажаним вишколювати українїстів, що крім українознавчих дисциплін, не мали б також додаткових студій із східньої Европи або Совєтського Союзу чи Канади, в залежності від теми тези.

Історія постання Інституту

Створення Інституту вперше запропоновано урядові Альберти в меморандумі Клюбу Українських Професіоналістів і Підприємців в Едмонтоні з квітня 1971 р. Після того, як осідок всеканадської екзекутиви Федерації Українських Професіоналістів і Підприємців перенесено до Едмонтону, ця праця стала від січня 1974 р. головним завданням екзекутиви. Членами екзекутиви були д-р М. Лупул (президент), олдермен Л. Дікур (екзекутивний віцепрезидент), д-р О. Талпаш (секретар), П. Олюк (скарбник), Е. Кей (громадські зв'язки), О. Іванишин, депутат провінційної леґіслятури В. Дячук і П. Саварин, королівський дорадник, що входили в Раду Директорів. Політичні зв'язки олдермена Л. Дікура, депутата В. Дячука й П. Саварина стали дуже в пригоді. Зокрема П. Саварин, відомий і заслужений ветеран Консервативної партії та член Ради Губернерів Університету, доложив усіх можливих сил, щоб мрія про Інститут сталася дійсністю. Інші особи, що сильно підтримували справу Інституту, були депутати провінційної леґіслятури, пані К. Чічак і д-р К. Папроцький, депутат федерального парляменту В. Скорейко, та, розуміється, два члени провінційної Ради Міністрів, дост. Ю. Козяк, міністр освіти, і д-р А. Гоголь, міністер вищої освіти. Зокрема останній серйозно займався справою Інституту з тієї хвилини, коли він перебрав портфель вищої освіти у квітні 1975 р. Його авторитетні доповіді перед провінційною Радою Міністрів здобули одноголосну підтримку інших міністрів. Таке щасливе поєднання зусиль Федерації, професорів і політиків дало світлі наслідки 18 червня 1976 р.

Фундація

Ще навіть до того часу, поки для Інституту забезпечено фінансування з публічних джерел, екзекутива Федерації Українських Професіоналістів і Підприємців постановила заснувати Фундацію Канадського Інституту Українських Студій. 20 травня 1975 р. федеральний міністр для справ споживачів і корпорацій надав відповідну грамоту й Фундацію зареєстровано як добродійну установу, що не підлягає оподаткуванню, з власним реєстраційним числом (0450221-21-25). 11 жовтня 1975 р. тимчасові директори Фундації (колишня екзекутива Федерації) передали діловодство постійній Раді Директорів і Екзекутиві в такому складі: з Онтаріо — адв. С. В. Фроляк (президент), Б. Онищук (віцепрезидент), Е. Топорницький (скарбник), І. Бардин (секретар та східній віцепрезидент Федерації) та двоє вільних членів, проф. В. Тарнопольський і п-і Валерія Касурик; з Манітоби — д-р Л. Мелоський і д-р Я. Барвінський; із Саскачевану — п-і Рома Франко; з Альберти — адв. П. Саварин і д-р М. Лупул; з Британської Колюмбії — І. Стасюк. Членами за посадою є адв. І. Карасевич мол., президент Федерації, М. Мартинюк, центральний віцепрезидент, і д-р І. Бачинський, західній віцепрезидент. Восени 1976 р. розгорнеться широка збіркова кампанія серед складових клюбів Федерації. В них є чимало членів, що ще не підшукали для себе українських добродійних цілей, що на них вони хотіли б складати свої звільнені від податку пожертви. Навіть серед тих професіоналістів, підприємців й інших громадян, що вже дають на певні добродійні цілі, знайдеться чимало таких, що привітають нагоду підтримати своїми внесками високоякісну українську академічну діяльність.

Один з найкращих способів запевнити постійну піддержку уряду — це розробляти великі проєкти, що не вміщаються в нормальний бюджет та які вимагають додаткових грошових засобів, що їх повинна мобілізувати Фундація. Прикладом цього є плянована англомовна гаслова „Енциклопедія Українознавства" в чотирьох томах. Її публікація коштуватиме щонайменше 350 000 дол., а кошти можуть дійти навіть до 500 000 дол. Сам Інститут ніколи не міг би сплатити такого великого видання й тут необхідна допомога Фундації.

З вищесказаного ясно виходить, що Фундація Інституту не буде дуплікувати праці Народної Фундації ім. Т. Шевченка. Завдання першої — сприяння академічним студіям, а другої — сприяння українській культурній праці взагалі. Щоправда, в минулому Народна Фундація ім. Т. Шевченка іноді допомагала теж певним науковим починам. Тепер же дирекції тієї фундації буде приємно, що надалі не потребуватиме обтяжувати свого обмеженого бюджету специфічно науковими завданнями та зможе всі свої засоби віддати на ширші культурні потреби української спільноти.

Висновки

Слід ще раз підкреслити, що і Канадський Інститут Україських Студій і Фундація Інституту є всеканадськими установами. Інститут не є власністю Альберти, ані він не є альбертським інститутом тільки тому, що він знаходиться в Едмонтоні. Інститут виконує надзвичайно важливу міжуніверситетську функцію на користь українських студій у цілій Канаді. Щоб добре вив'язатися із своїх обов'язків, Інститут потребуватиме підтримки не тільки самих науковців, що займаються українськими студіями, але й усієї української громади. Ця підтримка, що може бути дана Інститутові через Фундацію, допоможе йому осягнути його численні академічні цілі.

Тут треба спитатися: який глибший сенс праці Інституту? Можливо, що відповідь лежить у плюралістичному характері канадського суспільства, яке саме ступило в еру багатокультурности. У всякому разі, канадські українці не мають значущих зв'язків з Україною, вони, як меншина, стоять перед подвійною загрозою: русифікації в Україні та англо-американізації тут. Коли йдеться про критичне питання, як їм зберегти себе та вижити, як окрема етнокультурна спільнота, їх уже не можуть задовільнити голі гасла чи фрази.

Крім цього, справу розвитку студій під керівництвом Інституту можна розглядати як радикальну пробу, яка виявить життєздатність концепції багатокультурности. Якщо канадські українці, яким так залежить на збереженні своєї мови й культури, не зуміють належно використати великих можливостей, що їх дає Інститут, тоді концепція багатокультурности може бути на ділі зведена до фолкльорної екзотики. Але якщо наша громада з захопленням привітає працю Інституту, то це заохотить інші етнокультурні групи змагати до створення подібних установ. В результаті характер Канади зазнає напевно поважних змін, а ми, українці, могли б пережити мовне й культурне відродження. Хто скаже, що це не є бажана мета?

Врешті багато познак вказує на те, що українська спільнота в Канаді наближається до своєї четвертої кризи проводу. Перша криза наступила перед Першою світовою війною і відповіддю на неї були спеціяльні педагогічні інститути для „русинів" чи „чужинців", засновані урядами трьох степових провінцій. Друга криза наспіла до 1918 р., коли закрито ці спеціяльні школи і тоді на неї зареагувала сама українська громада творенням власних бурс - інститутів. Третя криза була наявною напередодні 1950 р. і вона щасливо розв'язалася іміграцією до Канади понад 30.000 українців між 1948 і 1952 роками. Тепер стоїмо на порозі четвертої кризи.

Усі кризи мали подібний характер: ріст добробуту, а з цим і збільшена мобільність; ріст урбанізації, а з цим і прискорена асиміляція Наслідками цього були затрата української мови, незадовільне знання української історії, літератури, мистецтва, звичаїв та загальне збайдужніння до української проблематики в Україні, Канаді й широкому світі. Сьогоднішнє скрутне питання те саме, що завжди: що робити, щоб зберегти свою ідентичність?

Щоб перебороти англо-американізацію в Канаді й русифікацію в Україні, українсько - канадська спільнота потребує нових провідних кадрів. Треба керівників, що плавно володіють і українською і англійською, а по змозі і французькою, мовами; що обзнайомлені з нашою історією в Канаді і в Україні; що обізнані з українською літературою, мистецтвом і звичаями; що вповні орієнтуються в стані українського життя в Канаді й у світі. Якщо ми справді різнимося від інших національних меншин Канади, якщо — подібно як французи, індійці, балтійці, метиси — ми не можемо допуктити в англо - американському плавильному котлі, що бне загинути, нам треба провідників, що зможуть говорити в нашому імені всім шарам наших співгромадян і на всіх важливих форумах. Пропоновані Інститут і Фундація намагатимуться виховати таких провідників. Як у минулому педагогічні інститути, бурси - інститути, третя еміґрація, так у сучасному Інститут може заповнити прогалину в нашій освітній і культурній структурі, перебороти поточну кризу й запобігти майбутнім. Загроза велика, проте постава до Інституту та активна підтримка Фундації з боку всієї української громадськости будуть запорукою успіху цих установ.

За дальшими інформаціями прохається звертатися на такі адреси:

В справах Інституту:

Dr. Manoly Lupul, Director
The Canadian Institute of Ukrainian Studies
5-172 Education Building II
The University of Alberta
Edmonton, Alberta T6G 2G5;

В справах Фундації:

Mr. Stanley W. Frolick, Q.C., President
The Canadian Institute of Ukrainian Studies Foundation
Suite 1401
80 Richmond Street West
Toronto, Ontario M5H 2A4.

ФЕДЕРАЦІЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

між державами, заки Америка погодиться на будь-які економічні чи політичні концесії для СССР.

2) Уряд ЗСА повинен активно піддержувати діяльність Конґресової комісії, завданням якої є стежити за будь - яким порушенням Гельсінкської Декларації.

3) Ця Конґресова комісія повинна публікувати місячні звідомлення із своєї діяльности та своїх спостережень, щоб в такий спосіб зацікавити і познайомити американських громадян з цією справою.

4) Уряд ЗСА повинен встановити більш безпосередні зв'язки з національними республіками Совєтського Союзу, щоб заохотити населення тих республік зберігати свою національну спадщину та допомогти їм протиставитися негуманній політиці суспільної, культурної та політичної русифікації.

5) Уряд ЗСА повинен вимагати негайного і безумовного звільнення всіх політичних в'язнів у Совєтському Союзі та по цілому світі.

6) Американський уряд, вимагаючи додержання всіх постанов Гельсінкської Деклярації, також повинен заохочувати тих комуністичних лідерів у національних республіках Совєтського Союзу, які виявляють бажання і охоту виступати в обороні суверенности, територіяльної недоторканости та незалежности від Москви.

7) Уряд ЗСА повинен заохочувати та всіми способами активно підтримувати старання всіх етнічних груп в Америці зберігати свою спадщину.

8) Американський уряд повинен рішучо вимагати, щоб Бюро перепису населення ЗСА поробило всі потрібні заходи, щоб запевнити, щоб перепис населення в 1980-му році правильно віддзеркалював багатокультурність американського суспільства, точніше, щоб громадяни українського, білоруського чи іншого національного походження були правильно окреслені, а не включені до „росіян", „совєтів" тощо.

Федерація Республіканських Спадщинних Груп Ню Джерзі була зорганізована як незалежна організація в 1969-му році. Мирон Леськів — це основоположник цієї Федерації, який двічі був обраний на предсідника цієї організації, а тепер служить на пості екзекутивного директора кампаній. Метою Федерації є зберегти двопартійну систему, заохочуючи членів всіх етнічних груп брати активну участь в американському політичному житті. До Федерації належать організації таких етнічних груп: білорусинів, болгарів, кубинців, естонців, китайців, кубинців, литовців, лотишів, мадярів, німців, поляків, пуерто - рікан-ців, словаків і українців.

Т. ХОДОРОВИЧ І М. ЛАНДА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

знаходився в жахливому стані: на долонях і п'ятах появилися інфекційні нариви, які тріскали і перетворювалися у інфекційні рани. Боляки розкинулись по цілому тілі. Окрім того, Федоренкові загрожує параліч: штивніє рука і нога.

Василь Петрович Федоренко народився 30 березня, 1928 р. в Чернігівській області. Нижча освіта. Слюсар. Раніше був ув'язнений два рази: перший раз на $6\frac{1}{2}$ років, за ст. 58-8 старого кримінального кодексу; був звільнений після закінчення строку. Другий раз — від 1967 року до осени 1972 р.

Останній раз його заарештували в половині вересня 1974 р. коли він намагався „втекти" з СССР через ЧССР (його затримали в Чехо-Словаччині). Ужгородський суд засудив його на 15 років: 5 років тюрми і 10 років таборів („колоній") звичайного режиму.

Федоренка обвинувачували за „злочинство" за ст. 62 і 56 кримінального кодексу УССР і 70 ст. КК РСФСР . . .

20 квітня 75 р. Федоренка виправили до Владімірської тюрми. 26 квітня він зачав голодівку-протест проти свого незаконного засуду, вимагаючи звільнення та випущення за границю. Федоренко голодував 95 днів, до 31 липня. На 71-ий день голодівки, 5-го липня, його побила сторожа в присутності інструктора політвиховання, секретаря парторганізації Владімірської тюрми, капітана Дмітрієва.

Федоренко висловив намір знову почати голодівку з вимогою звільнення . . . Цей намір він виповнив, розпочавши безтермінову голодівку 10 грудня 75 р. Ще перед голодівкою Федоренко був дуже худий, але все ж таки здоровий. Про катастрофічний стан його здоров'я вже в лютому-березні 76 р. сказано вище.

В. Федоренко має сестру, Валентину Петрівну Федоренко, по чоловікові Хорват, яка живе в ФРН (від 1942 р.). До арешту В. Федоренка вона працювала в їдальні Емілія Вухера і жила на адресі: . . .альтатв (?)-34, Фільс Апелінден 7332. Він з нею переписувався. (У неї є його лист до ООН). Йому не дозволяють писати до сестри в Німеччині з тюрми.

травень 1976

Ланда М. Н.
Ходорович Т. С.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої і Незабутньої МАМИ

бл. п.
СОФІЇ САВРАС

відбудуться за УПОКІЙ ЇЇ ДУШІ

СЛУЖБИ БОЖІ

в понеділок, 16 серпня 1976 р.

в НЮ ЙОРКУ в ЦЕРКВІ СВ. ЮРА о год. 8-ій рано, в РОЧЕСТЕРІ, в СЕЙНТ ЛУІС, в СЛЬОТСБУРҐУ і в РИМІ.

Просимо згадати Покійну у своїх молитвах.

У глибокому смутку:

ДІТИ, ВНУКИ І ПРАВНУКИ
Близька та дальша Родина

В пам'ять Покійної, складаємо 100.00 долярів на „Церкву в Потребі".

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що дня 10-го серпня 1976 р. відійшов від нас у Вічність

бл. п.
ЙОСИФ ГУСЬ

уроджений на Україні.

ПАРАСТАС у четвер, 12-го серпня 1976 року. о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні Riotto при 3205 Kennedy Blvd, Jersey City, N.J.

ПОХОРОН відбудеться у п'ятницю, 13-го серпня 1976 року о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. апп. Петра і Павла у Джерзі Ситі, а звідси на цвинтар св. Андрія у Савт Бавнд Брук, Н. Дж.

Полишив Рідню в Україні у селі Лешнів.

У великому смутку:

СТЕФАН ОСТРОВСЬКИЙ
АНДРІЙ МАЗУР
І ПЕТРО ПОВІҐУН

— приятелі

Ділимося сумною вісткою зРіднею, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 8-го серпня 1976 р. ненадійно відійшов від нас у Вічність на 79-му році життя

бл. п. Проф.
ВОЛОДИМИР ЯЦИКЕВИЧ

бувший гімназійний професор у Станиславові, Чорткові та у Віллях, Австрія, суспільно-громадський діяч на рідних землях та на еміґрації. Покійний народився 2-го грудня 1897 р. в Росільній, повіт Богородчани.

ПАНАХИДА — в середу, 11-го серпня ц. р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Беалл при 9013 Аннаполіс ровд, Лангам, Мд.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 12-го серпня 1976 р. о год. 11-ій ранку в Українській Католицькій Церкві Пресв. Родини у Вашінґтоні, Д.К., а відтак на місцевому цвинтарі Моунт Олівет.

Горем прибиті:

ВІРА — дружина
ТАМАРА — донька
ОЛЕГ — син з дружиною СОНЕЮ
МАРІЯ — братова з дітьми
та близька і дальша Родина в Америці

У невимовному болю сповіщаємо Рідню, Приятелів і Знайомих, що після короткої і важкої недуги упокоївся в Бозі дня 11-го серпня 1976 р. наш Найдорожчий

бл. п.
ЯРОСЛАВ ГУСАР

на 64-му році життя.

ПАНАХИДА у п'ятницю, 13-го серпня 1976 р. о год. 8-ій вечора у похоронному заведенні Литвин і Литвин, при 801 Springfield Avenue, Irvington, N.J.

ПОХОРОН у суботу, 14-го серпня 1976 р. о год. 8:30 ранку, з того ж похоронного заведення до церкви св. Івана Хрестителя у Ньюарку, а опісля на український православний цвинтар у Савт Бавнд Брук, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — ОКСАНА
донька — ОКСАНА БОКАЛО з чоловіком і дітьми
син — ІГОР з дружиною і дітьми
сестра — ІВАННА ЯРЕМКО з чоловіком
сестра — МАРІЯ МАТВІЙКІВ з чоловіком і донькою
брат — ВОЛОДИМИР з дружиною і сином
братова — ЛАДА з дітьми
посербиці:
МОТРЯ ЯНЮК з чоловіком і донькою
ДАНЯ МАЛЮЦА
Близька та дальша Рідня

Вступайте в члени УНСоюзу!

ВІДБУВСЯ 10-ИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ ТАБІР...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Ошава, Чікаґо, Нлкгард, Едісон, Торонто, Детройт, Лондон та Самерсет. Програмою та працею табору керувала команда в складі: д-р Юрій Криволап, СВП — командант, Іван Павленко, С-ВП — заступник команданта, Ірина Смик, В. Ю. ОДУМ-у — писар, Віра Коновал, СВП — старша бунчужна, Юрій Смик, СВУ — старший бунчужний, Оля Співак — обозна та асистенти, виховники Юного ОДУМ-у — Дмитро Якута, Юрко Криволап (мол.) та Віктор Ліщина. У праці з таборовиками команді допомагали також, як лектори - доповідачі, старші виховники ОДУМ-у — Микола Мороз, Леонід Ліщина, Іван Данильченко, Віктор Педенко та Михайло Смик.

Від самих початків мета одумівських таборів виховників була кількакратною. Поперше, це виховання та підготовка майбутніх кадрів для праці з гуртками Юного ОДУМ-у по філіях та по літніх відпочинково-виховних таборах. Подруге, це дати можливість молодим людям пізнати самих себе, оточення, в якому вони живуть, та зосередити їхню увагу на проблеми української діяспори, особливо до проблеми самозбереження цієї діяспори від асиміляційних впливів чужого оточення. Вибір кандидатів на табори виховників дуже селекційний. Від усіх учасників вимагається знання української мови, української історії, літератури та географії та рекомендації від старшого виховника ОДУМ-у їхньої місцевости. В більшості випадків, ці старші виховники, працюючи самі як учителі наших шкіл українознавства, дуже добре знають усіх кандидатів ще з дитячих літ, починаючи з першої кляси їх навчання в українській школі. Це забезпечує високоякісний підбір учасників та дає запоруку в досягненні мети — виховання надійного виховника для праці з дітворою. Число учасників кожного табору, навмисне, обмежується до 25-30 осіб. Це мале число таборовиків уможливлює майже особисту увагу команди кожному учасникові. Праця на таборі проходить по гуртках, по 5-6 осіб в кожному гуртку. Велику увагу також приділяється в підготовці та підборі членів команди. Переважно молодших членів команди, Постійна Команда Виховників Юного ОДУМ-у, якій підлягають усі виховники Юного ОДУМ-у, вибирає з-поміж студентів 3-4-го курсу навчання в університеті або з-поміж тих, які закінчили університет в біжучому році та які спеціялізуються чи спеціялізувались в психології, соціології чи педагогіці.

Цьогорічний табір, як уже згадано, був присвячений св. п. Симонові Петлюрі в 50-ту річницю його трагічної смерти. Тому, чимало часу в програмі табору, окрім регулярних зайнять, було присвячено також для вивчення діяльности Петлюри та його впливів на формування української державницької думки. Кожний з таборовиків мав можливість взяти якусь одну головну ідею, якусь одну думку С. В. Петлюри, спрямовану до українського народу, та зробити свої висновки — чи ми як нація себе оправдали та чи працюємо згідно заповітів Симона В. Петлюри?

Приємною несподіванкою для учасників та команди були відвідини табору Владикою Миколаєм, Єпископом УГПЦеркви в Канаді, який хотів особисто познайомитись з таборовиками та з програмою табору. Під час відвідин Владика Миколе відправив молебень за успіх табору та за здоров'я його учасників. Під час молебня співали таборовики, більшість яких співають у своїх парафіяльних хорах.

І так в праці і в науці проминуло два тижні і добре започаткований та переведений праці добігав кінець. Прийшлось прощатись з друзями, з якими протягом двох тижнів ділили хвилини радости і невигод. В п'ятницю, перед закриттям табору, відбулася традиційна ватра з мистецькою частиною, яку підготував кожний гурток. На ватру з'їхались батьки таборовиків та одумівці з філій Торонто, Лондон та Детройт. В суботу, після спільного обіду таборовиків з батьками, відбулося офіційне закриття табору та видача посвідок тим учасникам, які успішно перейшли програму табору. Під час обіду були вручені нагороди за найкращі успіхи в науці — Іванові Близнюкові (філія Лондон, Онтаріо) з теоретичних зайнять та Маркові Розгарові (філія Детройт, Мічіґен) з практичних зайнять. Лариса Яскевич (філія Чікаґо, Ілліной) здобула першу нагороду за найкращий проєкт титулярної сторінки для таборових вістей. Слідуючі учасники успішно закінчили програму табору та отримали грамоти Виховників Юного ОДУМ-у: Леся Вакуловська, Віра Харченко, Оленка Амброзяк, Іван Гулевич, Юрій Павлюк, Ігор Роговський, Іван Близнюк, Анатолій Коломиєць та Андрій Шевченко, а Василь Петруша, Анатолій Лисик, Марко Розгін, Андрій Шашло, Петро Сірко, Лариса Яскевич, Віра Петруша, Ліза Луценко, Наталка Коновал, Віра Павленко та Орися Завертайло з успіхом закінчили програму табору на ступінь виховника - кандидата Юного ОДУМ-у.

Українці в Трой вшанували пам'ять С. Петлюри

Трой, Н.Й. (І. Д.) — Гурток Любителів Мистецтва при Свято - Миколаївській УПЦ у Трой, під патронатом Окружного Комітету Відділів УККА Олбанської округи, влаштував 20 червня в залі Українського Дому святкову академію у 50-ліття смерти Головного Отамана Армії УНРеспубліки, С. Петлюри. На сцені виднів портрет С. Петлюри. Академію відкрив ред. І. Дурбак, пригадуючи головні моменти з життя С. Петлюри та його заповіти для української еміґрації. Український жіночий хор Олбанської округи під керівництвом мґр Анни Вазар відспівав в'язку пісень. При фортепіяні — Іванка Вазар. Наукову доповідь на тему „С. Петлюра і українське національне відродження" виголосив мґр Франко Сисин, докторант і лектор історії Східньої Европи в Гарвардському університеті. В доповіді наш молодий учений порушив деякі наболілі проблеми української історії, що стосуються й наших часів. Його слово відзначалося модерним і реалістичним підходом, відбігаючи від наших традиційних „слейних" промов своїм критичним підходом, притаманним для молодого покоління. Відповідні деклямації О. Олеся й М. Ситника рецитували: мґр. Т. Дурбак і Н. Дмитрук. Відспіванням українського національного гимну закінчено академію. Наприкінці о. парох І. Куліш підкреслив потребу вшановувати пам'ять наших великих людей, що життя віддали на службу рідному народові.

Продовжуємо традиції...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

з яких зрезегнував тільки у зв'язку зі своєю кандидатурою на посадника Парми. Про зріст популярности цього молодого адвоката в американському місцевому світі свідчить факт, що Републіканська Партія в Пармі виставила його до виборів 1965, як свого офіційного кандидата. А д-р Андрій Бойко, народжений в Америці, є довголітнім правним дорадником в управі Парми і на цьому пості має великі заслуги й симпатії всіх мешканців міста.

... Здавалось би, ці три особи — три окремі світи, які важко звести разом до спільної дії. А проте, ці світи творять одну цілість: їх поєднує те, що вони винесли з рідного дому, а що тут, на сцені в майстерній формі подавали їм і всім виконавці Фестивалю — рідна пісня, рідний танець, традиція й культура вічної України.

Ці скарби — душу народу — запов'язався знищити на Україні московський окупант, а разом з тим знищити історичну пам'ять народу.

І ця загроза накладає на нас, поза Україною сущих українців, обов'язок зберегти ці скрижалі, зберегти нашу історичну пам'ять.

Чи справимося ми з цим завданням? Виглядає, що справимося. Наші хори, гуртки бандуристів і бандуристок, наші танцювальні групи ростуть, як після дощу гриби. І, дуже радісне явище: то не одноденні мухи, які родяться і зараз же зникають. У підбудові цих творив діє найважливіший елемент: тяга до продовжування, до безперервности, до вічного. І то так само на низах, як і нагорі. Ми побоювалися, що наша славна Капеля Бандуристів зникне після невдачі контракту з „Колюмбією" на початку 50-их років, а потім, після тріюмфального турне по Европі, під кінець тих же 50-их років, чи пізніше. Тимчасом, на нашу радість воно не так: міняються дириґенти і співаки, а Капеля, в різних змінних оставинах достосовується до потреб буднів... і далі існує. Тепер Капелю підсилюють клівлендські співаки, які разом із дириґентом Г. Китастим доїжджають на проби до Детройту (170 миль!), у складі ансамблю поруч білоголових ветеранів сидять молочно - юні молодці, майже діти — а Капеля таки існує і співає нам нашу євшан -пісню!..

І, подібно, серед невідрадних умов працюють десятки й сотні наших хорів і танцювальних груп, серед яких „Гомін України" Іванни Драгінди - Кульчицької ясніє як зірка першої якости, ясности й величини.

О. Гайський

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН ВАНЬКО, член УНСоюзу Відд. ч. 7 в Мек Аду, помер 22 червня 1976 на 80-му році життя. Покійний народився в Чехословаччині. Став членом УНСоюзу в 1922 р. Полишив в смутку дружину Анну, двох синів, одну дочку, внуків і правнуків. Похорон відбувся 24 червня на цвинтарі св. Марії в Мек Аду.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

МАРІЯ ЯЦЕНКО, членка УНСоюзу Відд. ч. 77 Йорквілл, Огайо, померла 12-го червня 1976 р. на 84-му році життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1923 році. Полишила в смутку Дженевіф Шеменські. Похорон відбувся 16 червня 1976 на цвинтарі Упланд в Йорквілл, Огайо.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

Д-р ЯДВИГА ВАЧИНСЬКА, членка УНС Відд. ч 25 Т-ва Свобода в Джерзі Ситі, померла 19 липня 1976 р. на 50-му році життя. Стала членкою УНСоюзу в 1963 році. Полишила в смутку чоловіка Олега, дочок Оксану та Мартусю, сина Андрійка і ближчу родину. Похорон відбувся 23 липня на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку.
Вічна Їй Пам'ять!
Управа Відділу

АНДРІЙ ОНУФРИК, член УНСоюзу Відд. ч. 217 Т-ва св. Йосафата в Рочестері, Н. Й., помер 24 червня 1976 р. на 89-му році життя. Покійний народився в Україні. Став членом УНСоюзу в 1937 році. Полишив в смутку дружину Софію, 2 дочки Стеллу і Катерину, внучку і внука та 8 правнуків. Похорон відбувся 24 червня 1976 на цвинтарі Голі Сепулчре в Рочестері, Н. Й.
Вічна Йому Пам'ять!
Т. Кубарич, секр. Від.

ПАВЛИНА РУЗБАСАН, членка УНС Відд. ч. 390 Т-ва ім. Івана Франка в Брістол, Конн., померла 12-го травня 1976 р. на 80-му році життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1939 році. Полишила в смутку Марію, Терри і Анну. Похорон відбувся 15 травня 1976 на Гіллсайд цвинтарі в Томастон, Конн.
Вічна Їй Пам'ять!
Петро Будрин, секр. Від.

ЕВА БАРНА, членка УНСоюзу Відд. ч. 286 Т-ва св. Володимира в Джерзі Ситі, Н. Дж., померла 3-го липня 1976 на 64-му році життя. Покійна народилася в Джерзі Ситі, Н. Дж. Стала членкою УНСоюзу в 1930 році. Полишила в смутку чоловіка Михайла, дочку Ольгу й синів Петра і Михайла. Похорон відбувся 6-го липня 1976 на цвинтарі Голливуд Меморіял Парк в Юніон, Н. Дж.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

ЕВГЕНІЯ БРЕҐА, членка УНСоюзу Відд. ч. 16 Т-ва Просвіти в Спрінґ Валей, Н. Й., померла 4 липня 1976 р. на 52-му році життя. Покійна народилася в Спрінґ Валей, Н. Й. Стала членкою УНСоюзу в 1966 році. Полишила в смутку чоловіка Йосифа, три дочки, батька, дві сестри і одного брата. Похорон відбувся 8-го липня 1976 на цвинтарі св. Антонія в Нануєт, Н. Й.
Вічна Їй Пам'ять!
М. Москаль, секр. Відд.

МАРІЯ ЛОПУШАНСЬКА, членка УНС Відд. ч. 274 Т-ва свв. Петра і Павла в Йонґстови, померла 23-го квітня 1976 на 82-му році життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1942 році Полишила в смутку Франка, Івана, Стефана і Ніколая. Похорон відбувся 26 квітня 1976 на цвинтарі свв. Петра і Павла в Йонґстови.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

АННА ВИШНЕВСЬКА, членка УНС Відд. ч. 361 Т-ва Дністер в Ню Йорк Ситі, померла 17 квітня 1976 р. на 78-му році життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1935 р. Полишила в смутку дочку Елеанору і сина Стенлея. Похорон відбувся 20 квітня 1976 на цвинтарі Калварія в Квінс, Н. Й.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

СЕВАСТІЯН ПОДОЛЬСЬКИЙ член УНС Відд. ч. 203, помер 21-го червня 1976 р. на 66-му році життя. Покійний народився в селі Дарахів, пов. Тернопіль. Став членом УНСоюзу в 1948 році. Полишив в смутку дружину Марію, родину на Україні, та приятелів у Канаді й Америці. Похорон відбувся 25-го червня 1976 на цвинтарі св. Михаїла в Асторії Л. А., Н.Й.
Вічна Йому Пам'ять!
Іван Жук, секр. Від.

МИРОН ЮРИСТА, член УНС Відд.. ч. 169 Бр-ва св. Арх. Михаїла, помер 11-го липня 1976 на 57-му році життя. Став членом УНС в 1951 р. Полишив в смутку дружину Марію, дочку Ольгу, сестру Марію та двох внуків. Похорон відбувся 14 липня 1976 на цвинтарі в Кальвертон, Труксвілл.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ЛЕВ ШМОРГУН, член УНС Відд. ч. 53 Т-ва св. Николая в Піттсбурґу, помер 2 липня 1976 на 83 році життя. Покійний народився в Невичі, Зах. Україна. Став членом УНСоюзу в 1915 році. Полишив в смутку дружину Феню, дочку Марію, сина Леона та одного внука. Похорон відбувся на цвинтарі св. Володимира в Піттсбурґу.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ГЕНРИК ЧЕРВІНСЬКИЙ, член УНС Відд. ч. 114 Т-ва св. Володимира в Чікаґо, помер 3-го липня 1976 на 57-му році життя. Покійний народився в Чікаґо. Став членом УНСоюзу в 1963 році. Полишив в смутку сестру Гелен, братів Романа, Честера і Річарда. Похорон відбувся 10 липня 1976 на цвинтарі Резурекшен в Джуатіс, Ілл
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 15-го СЕРПНЯ 1976 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Братства св. Ів. Хрестителя 76 Відд. о год. 1-ій по пол. в укр. кат. школі при Санфорд і Айві вул. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки. — В. Боярський, предс., Ю. Демчук, секр., Т. Клебан, кас.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ТАРЗАН, Ч. 7494. Тарзан вбиває Крону

Тарзан встромив свого ножа в Кронену руку із зброєю...

Але друга рука Крони посягнула по запасний пістолет...

Тоді, коли розпорошуються гарячі кулі, то холодна сталь занурюється глибоко у своє місце призначення!